

YTTRANDE

Till
Samhällsbyggnadskontoret – Plan
Södertälje kommun
151 89 Södertälje
E-post: merja.olofsson@sodertalje.se

Förslag till program för Del av Ytterjärna-Nibble i Järna kommun del i Södertälje

Naturskyddsföreningen i Södertälje ber härmed att få lämna synpunkter på rubricerade programförslag.

Sammanfattning

Naturskyddsföreningen i Södertälje ser positivt på att verksamheten kring Kulturhuset i Ytterjärna utvidgas. Mot bakgrund av vikten av att så långt som möjligt bevara natur, kulturmiljö och allmänhetens tillgång till naturen samt att minimera tillkommande verksamheters miljöpåverkan konstaterar vi följande.

Lokaliseringen av hotellet med konferenscenter bör förläggas enligt förslag 1 C, dvs väster om skogskullen bakom Ormen Långe. Bland fördelarna märks att det inte påverkar kulturmiljön, att det bara i liten grad inskränker naturvärden samt att det minimerar transporter mm och därmed ger så liten negativ klimatpåverkan som möjligt.

En förläggning enligt förslag 1 D anser vi som fullkomligt oacceptabel eftersom det bland annat innebär ett intrång i strandskyddet, att det förstör unika naturvärden i form av ädla lövträd och att det tar värdefulla hållmarker i anspråk.

Vad gäller föreslagna verksamheter på längre sikt vill vi på detta stadium endast anföra invändningar mot de som tar strandskyddat område i anspråk och därmed inskränker allmänhetens tillgång till dessa.

Synpunkter och motiveringar i detalj

Utgångspunkter och bakgrund

Utgångspunkten för vår bedömning är att värna befintliga naturvärden och kulturmiljö, allmänhetens tillgång till naturen, i synnerhet stränderna, och att bidra till att lokalisering av byggnader och andra anläggningar mm sker så att verksamheten kan bedrivas så resurssnålt som möjligt och därmed mest skonsamt för vår miljö.

Vi har full förståelse för de behov som Vidarstiftelsen har av att utveckla verksamheten och ser också positivt på en sådan utveckling. De planer som presenteras för en utveckling på såväl kort som lång sikt framstår som övertänkta, varför vi inte motsätter oss dessa i generell bemärkelse. Våra synpunkter här rör i första hand lokaliseringen av det tänkta hotellet med konferenscenter samt de på längre sikt föreslagna verksamheter som upphäver strandskyddet; något som vi generellt sett motsätter oss.

I det nedanstående följer vi dispositionen i de 2009-03-23 upprättade handlingarna.

Förslag på förändringar – Nära förestående tid

Konferenscenter

Inledningsvis kan sägas att vi inte anser något av de föreslagna lokaliseringarna idealisk, sett ur alla synpunkter. Därför utesluter vi inte eventuellt tillkommande ytterligare förslag. Vi har dock själva inte funnit någon sådan, varför vi här redovisar våra bedömningar av de fyra föreslagna. Bara en av dessa, 1 C, anser vi kan komma ifråga.

1 A och 1 B.

Ur naturvärdesynpunkt anser vi lokaliseringarna 1 A och 1 B i stort sett likvärdiga, varför vi här bedömer dem samlat.

Vi inser de fördelar för Vidarstiftelsen som de själva anför, bland dem närhet till befintliga och planerade byggnader. Vad gäller den mark som tas i anspråk tycks den inte skada några oundgängliga biotoper. Visserligen tas åkermark i anspråk, men var än bygget kommer till stånd så måste en viss markyta nyttjas.

Lokaliseringarna har dock flera stora nackdelar. Viktigast är det stora intrånget i den befintliga kulturmiljön, vilken är väsentlig att bevara så långt möjligt. En konferensanläggning här skulle i hög grad förändra områdets karaktär i negativ riktning. Denna slutsats förstärks i perspektiv av framtida tillkommande behov av byggnader i anslutning till konferensanläggningen. Om man därtill lägger behovet av P-platser inses hur kulturmiljön kommer att påverkas.

Bland andra nackdelar kan för det första nämnas den ”barriär” mot Järnafjärden som byggnaderna kommer att utgöra. För det andra kan nämnas de ”risker” som är förenade med närheten till det jordbruk inkl boskapsskötsel som bedrivs av/vid Säby Gård. Vi anser att det finns viss relevans i de synpunkter som framförts av Bengt Svensson, Säby Gård, innefattande dels risker för intrång och nedtrampning av grödor och störande av nötkreatur, dels risker för besökande vid konferensanläggningen i form av luktstörningar mm.

Sammanfattningsvis bedömer vi lokaliseringarna 1 A och 1 B som olämpliga, främst på grund av dess stora påverkan på befintlig kulturmiljö.

1 C.

Ur naturvärdesynpunkt anser vi denna lokalisering som acceptabel. Skälen härför är följande.

Den mark som tas i anspråk utgörs av befintlig jordbruksmark, varför inga biotoper viktiga att bevara riskerar att skadas. Den ”bakomliggande” kullen som vetter mot Ormen Långe och Örjanskolan är av

begränsat naturvärde just i och med närheten till dessa byggnader och de aktiviteter som framför allt är betingade av skolan, vilken nyttjat kullen som lekplats mm. Den är därför redan så påverkad att viss ytterligare användning för promenader mm bara kommer att innebära begränsat ytterligare slitage.

Den kulturmiljö som återfinns i anslutning till Säby Gård och de föreslagna lokaliseringarna 1 A och 1 B kommer med denna lokalisering över huvud taget inte att påverkas. Tvärtom kommer lokaliseringen att avlasta eller i alla fall inte ytterligare belasta det övriga området Ytterjärna-Nibble med mera trafik. Detta därför att trafik till anläggningen kan hänvisas direkt dit. Givetvis kräver placering och utformning av P-platser en större varsamhet än t ex vid lokaliseringarna 1 A och 1 B för att inte utgöra ett starkt förfulande inslag, men det anser vi kan åstadkommas. Ett förslag är att nyttja lämpliga "barriärer" med växtlighet/träd i stil med den redan befintliga strax väster om kullen. Givetvis kräver 1 C också en stor varsamhet vad gäller den arkitektoniska utformningen och placeringen av byggnaderna, något som också anförs i underlagen. Troligen är lägre, avlånga byggnader att föredra framför sådana som uppförs i flera plan.

Utöver rena naturvärden är lokalisering 1 C också fördelaktig eftersom den kan minska behovet av biltransporter, vilket i sin tur spar natur och miljö. Orsaken är närheten till landsvägen (väg 525) och busshållplats vilket gör det mer attraktivt att nyttja kollektiva färdmedel. Ett förslag för att ytterligare öka chansen att kollektiva färdmedel nyttjas är att förlägga en "rondell" för bussar i anslutning till den nya väg som föreslås. Denna väg anser vi alltså rimlig eller snarare ett måste vid en realisering av 1 C.

Sammanfattningsvis betraktar vi en lokalisering enligt 1 C som den bästa av de presenterade förslagen och tillika acceptabel ur naturvärdes- och andra synpunkter.

1 D.

Denna lokalisering uppvisar så stora nackdelar ur naturvärdesynpunkt att den inte är acceptabel. Bara det faktum att den föreslås placerad inom strandskyddad område diskvalificerar den.

Ett lika starkt skäl mot lokaliseringen är att området innehåller ädla lövträd som t ex ek, vilka utgör viktiga inslag i landskapet, inte minst för djur och insekter i området. Många arter som indikerar miljöer med höga naturvärden växer på eller är knutna till gamla lövträd, det vill säga s k signalarter. Det är viktigt att bevara lövträd som kan bli gamla och ge arter som är beroende av dessa en möjlighet till bra livsmiljöer. Det finns t ex vissa insekter och lavar som har trädet som livsmiljö först när det är äldre än 200 år. Därför är det viktigt att ädla lövträd får möjlighet att uppnå en sådan ålder. I programbladet står det också att Skogsstyrelsens inventering visar att "De äldre lövträden är ett viktigt substrat för många sällsynta kryptogamer."

Ytterligare ett diskvalificerande skäl är att en konferensanläggning här skulle ödelägga en stor del av den kuperade marken med de hällar som utgör basen i området.

Sammanfattningsvis anser vi lokaliseringen 1 D helt oacceptabel.

Teknisk försörjning

Vad gäller teknisk försörjning förutsätter vi att de krav som kommunen ställer kommer att vara tillfyllest.

Förslag på förändringar – Inom fem år

I avvaktan på mer detaljerade förslag vill vi ändå redan nu på det bestämdaste motsätta oss lokalisering av verksamheter inom strandskyddat område. I detta fall föreslås en verkstad inom sådant område. Det kan inte finnas några rimliga skäl att förlägga en sådan just vid vattnet. Faktum är ju också att det finns flera lämpliga platser (och en sådan föreslås ju också), varför det inte heller ur den synpunkten ens bör komma ifråga med en strandnära placering.

Förslag på förändringar – På längre sikt

Även här avvaktar vi med synpunkter tills vi erhållit mer detaljerade förslag, utom vad gäller tänkta placeringar inom strandskyddat område, vilka vi motsätter oss. Den föreslagna placeringen av en bastu inom sådant område är därmed olämplig, även om en sådan, till skillnad mot den föreslagna verkstaden (se ovan) kan anses mera rimlig. Men även en bastu begränsar den allemansrättsliga tillgången till stranden. Därför är placeringen mycket tveksam. Vi ber att få återkomma med vår syn på saken om den fortfarande är aktuell i senare planer.

Södertälje den 18 maj 2009

Naturskyddsföreningen i Södertälje

Jessica Eklund
ordförande

073-5835034, jessica.eklund@naturskyddsforeningen.se